

Uvodnik

Znanje je osnova na kojoj se temelji vjera u Boga. Osnovno znanje o Bogu, shodno maturidijskoj interpretaciji istina vjere koju baštine Bošnjaci unutar svoje islamske tradicije, čovjek može steći oslanjanjem na dva izvora: razum i Objavu. Bog, dž.š., obdario je čovjeka razumom kako bi promišljanjem došao do ideje o postojanju jednog Boga. Baš iz tog razloga u *ilmihalima*, vjeronaučnim udžbenicima, izučava se četrnaest Božijih svojstava do kojih razum može doći. Božija objava, Kur'an, sadrži šira znanja o Bogu, dž.š., i umu skrivenim svjetovima. Tek sa zdravim razumom i znanjem iz Objave ispunjene su mogućnosti da čovjek postane istinski vjernik. I ne samo to, Kur'an podučava da Božiji ajeti nisu samo u objavljenoj Knjizi, već su poput dragulja rasuti svuda u stvorenom univerzumu i u samom čovjeku da bi ih izučavao, o njima promišljao i širio horizonte spoznaje o Božijoj veličanstvenosti i savršenosti. S tim u vezi, naučni, istraživački, odgojni i obrazovni procesi realizirani u ime Gospodara Koji sve stvara, s pozicije islama, vrednuju se mnogo više od drugih neobaveznih pobožnih djela. Jesen je godišnje doba kada iznova otpočinju školska i mektonska godina i to je razlogom zašto je odgojno-obrazovni rad u fokusu ovog broja *Novog muallima*.

Pandemija koronavirusa još se u znatnoj mjeri reflektira na sve ljudske djelatnosti. Dvogodišnje iskustvo života s ovim virusom naučnicima pomaže u kreiranju budućih aktivnosti s ciljem umanjivanja loših efekata virusa na društvo u cjelini. U rubrici *Putokazi* objavljujemo rad "Efikasnost poduzetnih mjera Islamske zajednice u BiH u doba vanredne situacije izazvane pandemijom virusa Covid-19 na primjeru Muftijstva zeničkog", čiji su autori Muharem Adilović, Anela Hasanagić i Ajdin Huseinspahić. Rezultati ovog naučnoistraživačkog rada osiguravaju osnovu koja odgovornim u Islamskoj zajednici može pomoći u kreiranju vjerskog života na džematskom mikroplanu u sličnim kriznim situacijama.

Rubrikom *Sagledavanja* i tekstom Hikmeta Karčića "Kako podučavati genocid u Bosni i Hercegovini" vraćamo se odgojno-obrazovnom radu. Genocid nad Bošnjacima počinjen za vrijeme Agresije na Bosnu i Hercegovinu trajno je obilježio njihovo biće postavši dio bošnjačkog kolektivnog identiteta. Nesumnjivo, to je najznačajniji događaj koji se Bošnjacima kao narodu desio u novijoj historiji. U skladu s tim, izučavanje genocida i prenošenje znanja o njemu na mlađe generacije nameće se kao fundamentalna obaveza koja mora biti realizirana kroz obavezno školovanje u javnim, privatnim i vjerskim obrazovnim ustanovama u Bosni i Hercegovini i šire, podsjeća Hikmet Karčić u svom radu.

Ogromno breme odgovornosti u prenošenju znanja o vjeri na mlađe generacije nose imami i muallimi u svojim džematima. U rubrici *Muallimov intervjue* Elvedin Subašić donosi razgovor s mladim, vrijednim i perspektivnim Ahmed-ef. Šehićem, imamom džemata Mosor, MIZ Travnik. Ahmed-ef. dobitnik je prestižne nagrade "Kasim-ef. Mašić" koja se na nivou Travičkog muftijstva dodjeljuje za imamsko-muallimski rad, a značajne rezultate svake godine postiže na mektonskim takmičenjima. Imami i muallimi željni novih spoznaja iz metodike vjerske nastave, posebno onog dijela koji se odnosi na pripremu kandidata za takmičenja, zasigurno imaju šta naučiti od Ahmed-ef.

"Stjecanje znanja i poštovanje odnosa koji na tom putu nastaju" naslov je teksta autora Edina Memića koji objavljujemo u

rubrici *Hutba i vaz.* Znanje je bogatstvo, moć i Bogu drago djelo, poručuje Edin Memić. Prenosenje znanja nije jednosmjerni proces, a svi odnosi koji pri tome nastaju imaju posebno mjesto u izvorima islama.

Djelujući u različitim društveno-političkim sistemima, imami u Bosni i Hercegovini su se tokom posljednja dva stoljeća susretali s raznovrsnim problemima koji su opterećivali njihov rad. Najteži period za imame bio je od 1945. do 1971. godine kada su od tadašnje državne vlasti bili stavljeni na margine društva. O poteškoćama s kojima su se imami u svom radu u ovom periodu susretali u rubrici *Muallim* govori tekst Ferida Dautovića "Skica za ram imama iz socijalističkog perioda Bosne i Hercegovine – Husein-ef. Husić".

Rubrika *Islamske teme* sadrži tri teksta. O značaju sedžde, kontekstima u kojima Kur'an spominje sedždu, simboličnu sedždu i vezi između sedžde univerzuma i čovjeka govori rad "Sedžda u Kur'anu" autora Nevresa Mustafića. Samed Omerdić autor je drugog rada u ovoj rubrici pod naslovom "Ebu Seleme Es-Semerkandi i njegov koncept razumijevanja Boga". Autor nas kroz rad ukratko upozna sa životopisom Es-Semerkandija i njegovom poznatom bibliografijom, a zatim nam u prijevodu na bosanski jezik donosi dio njegovog čuvenog traktata *Džumelu-Usūli-d-Din*, "O spoznaji Boga". "Djetinjstvo i mekteb u vjerskim običajima Bošnjaka" autora Elvira Duranovića treći je tekst u rubrici *Islamske teme*. U fokusu ovog rada je tradicionalni porodični vjerski odgoj djece koji se njihovim odrastanjem nadopunjuje mektonskom nastavom. Nekadašnjih vjerskih običaja u mektebu sve je manje i još se njeguju prilikom završnih ispita hatmi. S tim u vezi, autor u radu predstavlja hatme u srednjoj Bosni i Bosanskoj krajini.

Šapući molitvu na arapskom jeziku muslimani širom svijeta u manjoj ili većoj mjeri poznaju i njeguju jezik islama. U rubrici *Esej* predstavljamo tekst Zehre Alispahić "Arapski jezik u kulturnom identitetu Evrope" u kojem nas autorica vodi kroz historiju objašnjavajući procese koji su doveli do širenja arapskog jezika u svijetu, a naročito u Evropi. Poseban zamah širenje arapskog jezika na Starom kontinentu dobilo je savremenim migracijama muslimanskog stanovništva iz Azije i Sjeverne Afrike u Evropu. S tim u vezi, autorica izražava očekivanja da će arapski jezik biti prepoznat kao jezik koji bi se u kontekstu promoviranja jezičke raznolikosti i interkulturalne komunikacije trebao izučavati u zemljama Evropske unije.

Iako je Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini neposredno nakon austrougarske okupacije u određenoj mjeri bila izložena oduzimanju vakufske imovine, to se posebno desilo poslije Drugog svjetskog rata kada je država u tolikoj mjeri oduzela vakufsku imovinu od Zajednice da je dotadašnja ustanova – Vakufska direkcija – izgubila smisao postojanja i prestala s radom. O tom, za Islamsku zajednicu, najtežem historijskom periodu govori rad "Finansijsko stanje Islamske zajednice u socijalističkoj Bosni i Hercegovini nakon donošenja Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta sa posebnim osvrtom na pokušaj donošenja Pravilnika o članarini Islamske zajednice u BiH 1963. godine" autora Adisa Sultanovića. U fokusu rada je "Pravilnik o članarini" iz 1963. godine koji je Islamska zajednica predložila s ciljem sanacije teške finansijske situacije u kojoj se tada nalazila.

Elvir Duranović